
TALEPUNKT

Til: Udenrigsministeren Sagsnr.: 2017-37275
Fra: MENA Dato: 2. oktober 2017
Emne: Besvarelse af samrådsspørgsmål AR vedr. realiseringen af folketingsvedtagelsen, V79.

~ *Det talte ord gælder* ~

Samrådsspørgsmålet lyder:

I forlængelse af udenrigsministerens besvarelse af udvalgsspørgsmålene om Ultrabulk A/S's deltagelse i transport af fosfat fra Vestsahara ønskes en drøftelse af følgende spørgsmål:

- 1) Mener ministeren, at det er ministerens opgave aktivt at arbejde for at realisere indholdet og ånden i Folketingets enstemmige vedtagelse om Vestsahara (V 79, 2015-16)?
- 2) Hvilke konkrete initiativer vil ministeren tage for at fremme indholdet i Folketingets vedtagelse?
- 3) Mener ministeren, at det er op til virksomhederne selv at vurdere, om de følger international folkeret og beslutninger taget i Folketinget?
- 4) Hvilken betydning har tilbageholdelsen af skibet NM Cherry Blossom og konfiskeringen af lasten af fosfat i Port Elisabeth for ministerens holdning hertil?
- 5) Vil ministeren fremsende en skriftlig opfordring til danske virksomheder om ikke at handle i strid med folkeretten ved at handle med og transportere naturressourcer fra Vestsahara uden aftale med saharavierne og deres repræsentanter – som bl.a. Ultrabulk A/S afventer? Og vil ministeren samtidig skriftligt orientere om Folketingets enstemmige vedtagelse V 79 (2015-16)?
- 6) Hvilken rådgivning giver Udenrigsministeriet og ambassaderne, når danske virksomheder henvender sig om mulige aktiviteter i det besatte Vestsahara?

* * *

Jeg vil først og fremmest gerne takke for forespørgslen vedrørende opfølgningen på folketingets enstemmige vedtagelse om Vestsahara, V79, af 31. maj 2016. Inden jeg besvarer de seks forskellige

spørgsmål, som spørgeren har stillet, vil jeg gerne starte med at fremhæve vedtagelsens fire punkter:

1. Fortsat at støtte FN's og Sikkerhedsrådets bestræbelser på at opnå en fredeligt forhandlet løsning
2. At støtte, at MINURSO's mandat udvides til at omfatte overvågning af menneskerettighedssituationen, såfremt det viser sig muligt i FN's Sikkerhedsråd
3. At fraråde offentlige institutioner at engagere sig i finansielle aktiviteter og indkøb af varer fra områder med uafklaret folkeretlig status som Vestsahara, så længe der ikke er klarhed over, om transaktionerne kommer lokalbefolkningen til gode
4. Og at opfordre danske virksomheder til at udvise særlig agtpågivenhed ved engagement i områder med uafklaret suverænitæt som Vestsahara, og sikre at deres kommercielle aktiviteter ikke skader lokalbefolkningen.

Og så til svar det første spørgsmål om, hvorvidt det er min opgave at arbejde aktivt for at realisere indholdet og ånden af Folketingets vedtagelse. Her er svaret både ja og nej. For selvfølgelig står jeg og regeringen på mål for indholdet i vedtagelsen – og det gør vi loyalt. Men spørgeren lægger i spørgsmålet samtidig op til, at regeringen skal føre en "aktiv" politik på dette område – og det er jeg ikke enig i. Vestsahara er ikke en topprioritet for dansk udenrigspolitik. Hertil er

vores interesser i Vestsahara simpelthen for små både politisk og økonomisk. Hvis vi skal være aktive på dette område, og tage nye initiativer, skal vi nedprioritere andre områder, og det er svært at forsvare.

Men naturligvis følger vi op på vedtagelsen. Lad mig uddybe det i forhold til de fire punkter i vedtagelsen, som svar på samrådets andet spørgsmål vedrørende hvilke initiativer jeg vil tage for at fremme indholdet af V79:

I forhold til **første punkt** om FN-forhandlingerne så støtter vi selvsagt helhjertet op om disse. FN står som bekendt i spidsen for de internationale bestræbelser på at opnå en politisk løsning på konflikten om Vestsahara. Til trods for de vanskelige betingelser opnås en fredelig løsning bedst ved direkte FN-ledede forhandlinger mellem parterne. Det er den model, som støttes af det internationale samfund med FN's Sikkerhedsråd i spidsen. Det er i den sammenhæng positivt, at FN's Generalsekretær for nyligt har udnævnt Horst Köhler, tidligere forbundspræsident i Tyskland, til hans særlige udsending for Vestsahara. Med Köhlers mangeårige internationale erfaring, er det håbet, at han kan bringe nyt momentum i de politiske forhandlinger.

Det **andet punkt** i vedtagelsen vedrører som nævnt at støtte en udvidelse af MINURSO's mandat til at omfatte overvågning af

menneskerettighedssituationen, såfremt det viser sig muligt i FN's Sikkerhedsråd. Også den målsætning støtter regeringen op om. Men Danmark sidder som bekendt ikke med i FN's Sikkerhedsråd, og vi har derfor ingen medbestemmelse på dets beslutninger. Den 28. april 2017 vedtog FN's Sikkerhedsråd resolutionen 2351 om endnu en 1-årig forlængelse af MINURSO-missionen. Der var imidlertid heller ikke denne gang enighed om at ændre mandatet til at omfatte menneskerettigheder.

I tråd med det **tredje og fjerde punkt** i vedtagelsen om engagement i Vestsahara fraråder regeringen, at offentlige institutioner engagerer sig i finansielle aktiviteter og indkøb af varer fra områder med uafklaret folkeretlig status som Vestsahara, så længe der ikke er klarhed over, om transaktionerne kommer lokalbefolkningen til gode. For så vidt angår private virksomheder opfordres disse til at udvise særlig agtpågivenhed ved engagement i områder med uafklaret suverænitet som Vestsahara, og sikre at deres kommercielle aktiviteter ikke skader lokalbefolkningen.

Vi har løbende kontakt til danske erhvervsorganisationer, inklusiv Danske Rederier, igennem Udenrigsministeriets Kontaktforum, som er det forum hvor ministeriet jævnligt indgår i dialog med de danske hovederhvervsorganisationer. Her blev der for eksempel den 9. september 2016 afgivet en mundtlig redegørelse om V79 som opfølgning på forespørgselsdebatten i Folketinget om Vestsahara. Herudover afgav udenrigsministeriet en mundtlig orientering i Kontaktforum den 8. februar

2017 om EU-domstolens dom af 21. december 2016. Når forhandlingerne er afsluttet, som forventes i løbet af efteråret, vil vi selvfølgelig orientere medlemmerne i Kontaktforum igen.

I den forbindelse vil jeg gerne understrege, som svar på det tredje samrådsspørgsmål om det bør være op til virksomhederne selv at vurdere om de følger folkeretten og V79, at der er ikke vedtaget internationale sanktioner i forhold til Vestsahara, og det er dermed som udgangspunkt ikke ulovligt at handle med og investere i Vestsahara. Hvorvidt kommercielle aktiviteter er i overensstemmelse med FN's anbefalinger, må den enkelte virksomhed vurdere ud fra de konkrete omstændigheder og virksomhedens kendskab til alle relevante forhold. Private virksomheder står til ansvar for egne dispositioner. Den konkrete sag om tilbageholdelsen af skibet Cherry Blossom i Port Elisabeth ønsker jeg ikke at gå ind i, og den påvirker ikke regeringens linje, hvilket er svaret på det fjerde spørgsmål.

Det leder mig frem til det femte og sjette spørgsmål vedrørende ministeriets kontakt til danske virksomheder. Den løbende mundtlige kontakt til og orientering af danske erhvervsorganisationer i Kontaktforum mener jeg er dækkende, og jeg finder derfor ikke, at der også er behov for at sende en skriftlig redegørelse om V79. I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at der aldrig er blevet stillet en skriftlig redegørelse i udsigt om hverken EU-dommen eller V79. Ultrabulk er blevet citeret for at

afvente Udenrigsministeriets redegørelse for EU-dommen vedrørende EU's landbrugsaftale med Marokko og de eventuelle implikationer denne må have for danske virksomheder. Og vi har som nævnt i sinde at orientere Kontaktforum om dette, så snart forhandlingerne er afsluttede. Men de afventer ikke en skriftlig opfordring til ikke at handle i strid med folkeretten, som spørgsmålet lægger op til. Det kan dog bemærkes, at vi kun i meget ringe omfang oplever interesse fra danske virksomheder og rederier vedrørende samhandel med Vestsahara.

Skåret ind til benet, så handler det her samråd om, hvorvidt den danske regering skal engagere sig aktivt i denne langvarige og komplicerede konflikt. Det mener vi ikke er god dansk interessevaretagelse. Lad mig afslutte mit indlæg med at understrege, at regeringen – i tråd med V79 - fortsat arbejder for at støtte FN og FN's Sikkerhedsråds bestræbelser på at opnå en fredelig forhandlet løsning mellem Marokko og Polisario om Vestsahara. Vi har ingen interesse i at tage ensidig stilling til fordel for én af parterne. Det mener vores partnere i EU heller ikke. Og det er heller ikke den anbefaling, der udgår fra FN.